

Irredenta vizsla

2020 június 01. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

A magyar tudósoknak kis híján az életükbe került, hogy kiálltak az ország területi egysége mellett.

Az Osztrák–Magyar Monarchia katonai veresége 1918 ?szén realitássá tette a veszélyt: Magyarország feldarabolása, jelentékeny területeinek elcsatolása olyan céllá vált, mely a gy?ztesek támogatásával hamarosan megvalósulhat. A hétköznapi emberek ekkor már tömegesen tapasztalhatták, mit jelenthet lakóhelyükön a magyar államhatalom joghatóságának korlátozása, majd megsz?nése.

A Pozsonyi Magyar Tudományegyetem tanárai Pro Hungaria – Magyarország igazsága címmel intéztek 62 oldalas szózatot a békekonferenciához.

A cseh legionáriusok megszállta városban a professzorok bátran kiálltak az ország területi egysége és szuverenitása mellett. Az aláírók: Polner Ödön, Kováts Ferenc, Hodinka Antal és Prinz Gyula egyetemi tanárok nem kevés személyes kockázatot vállaltak ezzel a tettükkel.

A Magyarország természeti egysége cím? rész a földrajz érveivel hívja fel a figyelmet arra, hogy „Nemcsak Európában, hanem az egész földkerekségen is kevés olyan jól kikerekített és minden politikai földrajzi követelménynek megfelelő természetes határokkal rendelkező államterület van, mint a magyar”.

Prinz Gyula, a világhír? Ázsia-kutató geológus-geográfus részletes indoklása kis híján az életébe került. A kiáltvány megjelenését követ?en fegyveres cseh katonák jelentek meg az egyetemen, s név szerint keresték a szerzőket. Céduláról olvasták fel a neveket, az ajtók névtábláit silabizálták, behatoltak a dolgozószobákba, a tantermekbe. A rektori hivatalban még a ruhásszekrényt is kinyitották, és szuronyos puskával döfködtek a kabátokat, hátha ott rejt?zhet valaki. Senki nem árulta el a tanárokat. Még a szlovák pedellus is hallgatott, pedig ? pontosan tudta, kik tartózkodnak az épületben.

Budapesten gróf Teleki Pál kezdeményezésére földrajztudósok, térképészek, geológusok, statisztikusok csoportja kezdte meg a béketárgyalásokra való felkészülést. Elkezd?dött a részletes statisztikai adatgy?jtés, elemzések, térképek, jegyzékek készítése az ország államterületének meg?rzése céljából.

Az 1919-es Tanácsköztársaság után, a román megszállás alatt is dolgoztak, bár ez nem kevés kockázattal járt. Fodor Ferenc, Karánsebesr?l menekült földrajztanár, a Kolozsvárról a román hatóságok által kiutasított Cholnoky Jen? földrajzprofesszor, Böckh Hugó, Nopcsa Ferenc geológusok, Buday László statisztikus, Kogutowicz Károly térképész, Bátky Zsigmond, Littke Aurél és mintegy száz munkatársuk négykötetnyi, több száz oldalas, angol és francia nyelvre lefordított bizonyító anyagot állítottak össze.

A kötetek a Kárpát-medence természetföldrajzi, vízrajzi, mez?gazdasági, közlekedési, termelési egységét bizonyították tudományos érvek és hiteles statisztikai adatok ezreinek feldolgozásával.

A népszerűségi, nemzetiségi kérdésekr?l sem feledkeztek meg. Teleki Pál híres vörös térképe – mely a magyar etnikum elhelyezkedését vörös színnel jelölte – bizonyíthatóan eljutott a legfels?bb döntéshozókhoz. A szuggesztív tematikus térképek a kor remekm?veit jelentették. Párizsban Apponyi Albert 1920. január 16-án elmondott beszédéhez kapcsolódva a néps?rséget ábrázoló térképet látta és kezébe fogta David Lloyd George brit miniszterelnök, Lord Curzon brit külügyminiszter, Georges Clemenceau francia miniszterelnök, Francesco Nitti olasz kormányf?, de még Macui Keisiro japán és Hugh Campbell Wallace amerikai követ is. Az 1910-es népszámlálás adatain alapuló térképen világosan láthatóak voltak a megvonni kívánt államhatárokon túlterjed?, a magyar lakosságot jelző vörös foltok, mintha vérző sebek lennének.

A tények igazságát a híres francia geográfus véleményét idézve próbálta érvényesíteni a magyar f?delegátus, akit a földrajzi kérdésekben Teleki Pál készített fel emlékezetes, angolul, franciául és olaszul elmondott beszédére. Apponyi Albert ugyanis Párizsban joggal emlegette Elisée Reclus szavait: „Magyarországnak és Erdélynek megvan az a rendkívüli el?nye, hogy reális geográfiai egészet alkotnak [...] A magyar királyság egyike Európa legegységesebb és legkompaktabb részeinek. Magyarország a kontinens közepén majdnem szabályos tojásdad alakú síkságcsoport, körülveve hegykoszorúval. [...] Magyarország különböző népei országuk rendkívüli egységének erejénél fogva kénytelenek voltak akár az er?szak, akár az önkéntes akarat következtében, ugyanolyan kormányzat alatt maradni. [...] Aggodalommal kell a jövőbe tekintenünk, amikor Európa dunai részében az egyensúly megbomlik.” A politikai földrajz zseniális francia tudósa látnoki szavai saját honfitársaira sem hatottak 1920-ban!

A döntéshozók – akik a wilsoni elvekre hivatkozva hangoztatták a népek önrendelkezési jogát – nem engedtek népszavazást az elcsatolni kívánt területeken, pedig sok helyen már nem volt többségben a magyar lakosság.

Vajon miért nem? Mert attól tarthattak, hogy az eredmény nem a szándékaikat fogja igazolni.

Számos román, szlovák, szerb, szász – f?ként a módosabb városi lakosság – elégedett volt a magyar államhatalommal, s egyáltalán nem látszott bizonyosnak, hogy el akar szakadni Magyarországtól. Cholnoky Jen? második felesége, Fink Ida brassói szász család gyermeke volt. ? és számos más, jómódú szász család képvisel?i hajlandók lettek volna Párizsba utazni, hogy ott mondhassák el valódi helyzetüket a döntéshozóknak, s kifejezzék Magyarországhoz tartozásukat. Budapesten a Külügyminisztériumban szervezték meg a nem könny? Párizsba utazást. A személyes meghallgatásra végül nem kerülhetett sor. Egy áruló, korrupt külügyi tisztvisel? pénzért eladta a névsort szenzációhajhász, haszonles? újságíróknak, akik id? el?tt nyilvánosságra hozták azt, s életveszélybe sodorták az érintetteket és családjukat.

Az egyetlen esetben, Sopronban és környékén olasz felügyelet alatt 1921. december 14–16-án megtartott népszavazáson a lakosság többsége nem az Ausztriához, hanem a Magyarországhoz tartozás mellett döntött.

A békekonferencián valódi, érdemi szóbeli tárgyalásokra, a szempontok és érvek összemérésére nem kerülhetett sor. Párizsban a francia hatóságok teljesen elszigetelték a külvilágtól a magyar béke delegációt. Wettstein János magyar diplomata naplója tanúskodik az ott töltött drámai napok kétségeir?l és reményeir?l. A gy?zteseknek semmi nem volt elég... A csehek szerettek volna szláv korridort Szerbia felé, s a Dunántúl jelent?s részét kívánták megszerezni. A románok a Tisza vonaláig akarták el?retolni határaikat. A szerbek Baranyára, Pécsre, a bányavidékre, Bajára és környékére tartottak még igényt. Ha túlzó vágyaik valóra válnak, a mai Magyarország területe csupán 30 ezer négyzetkilométernyire zsugorodott volna...

A békeszerz?dés el?tt Lóczy Lajos geológus, földrajzprofesszor elnökletével országos mozgalom bontakozott ki az ország területi épségének védelmében. Mindhiába. A Kárpát-medence egységének földrajzi érvei, a term?területek és a feldolgozó gyárak összetartozása, a vízrajzi, árvízvédelmi, etnikai-népességföldrajzi kérdések nem sokat nyomtak az igazság mérlegén. Az antanthatalmak stratégiai érdekmegfontolásai felülmúlták a tudományos szempontokat. A nemzetközi politika földabroszán mi parányi pont voltunk. A Hohler budapesti angol f? megbízottnak megküldött, 1920. február 16-án Londonban megfogalmazott brit álláspont – Apponyi Albert párizsi beszéde megtartásának napján! – kend?zetlenül kifejezte, mi volt az érlel?d?, három és fél hónap múlva aláírt trianoni ultimátum háttérében. Vizi László Tamás történész idézi a végzetes geopolitikai megfontolást:

„...ami a brit birodalom biztonsági érdekeit illeti: a csehszlovákok, románok és jugoszlávok együttesen negyvenmilliós blokkot fognak alkotni, amely – úgy reméljük – jobb gátnak bizonyul Németországgal szemben, mint hét- vagy akár tíz millió magyar.”

De Martonne francia földrajzprofesszor – a trianoni szerz?dés egyik szakért?je – 1947-ben a párizsi Sorbonne Egyetem Földrajzi Intézetében beismerte Rónai Andrásnak, a politikai földrajz professzorának, hogy a francia külügyminisztériumtól kapott – feltehet?en hamis – adatok alapján írták elemzéseiket, és tették meg azokat a javaslatokat, amelyeket a politikai hatalom elvárt t?lük.

A térképezett történelem cím? visszaemlékezés megrendít? krónikája ennek a drámai találkozásnak. A francia tudós érdekl?déssel tanulmányozta Rónai András ajándékként adott Közép-Európa-atlaszát, mely a térség valódi állapotát tükrözte. S volt lelkiereje beismerni tévedését. A végzetes párizsi békerendszer két évtized múltán újabb, még pusztítóbb háború kitöréséhez vezetett. S ebben a háborúban sok-sok francia veszítette életét...

A realitásokat nem nyomhatják el a vágyak és az illúziók. Tizenöt évvel ezel?tt a Fulbright-program keretében szép dunai hajókiránduláson amerikai tudósok és diplomaták társaságában tanulságos eszmecserében volt részem. Egy id?sebb, a közép-európai viszonyokat kit?n?en ismer? amerikai úrral hosszasan beszélgettünk. Az Országház gyönyör? épületét dicsérte, s megjegyezte: szerinte ez Európa legszebb parlamenti épülete, meg a londoni. Az is akkor épült, amikor volt brit gyarmatbirodalom, a budapesti meg akkor, amikor Magyarország háromszor akkora volt, mint most. „Mi Washingtonban tudjuk, hogy Trianonban vették el Magyarország területének kétharmadát. S ezek a területek ma hét másik országhoz tartoznak. Azt is tudjuk, hogy a magyarokat ért igazságtalanság sokaknak fáj. De ismer olyan államot valaki, amelyik egy ország igazsága érdekében hajlandó lenne hét másik országgal szembekerülni?” – morfondírozott csendesen.

Sajnos vannak olyan kérdések, amelyekre csak a hallgatás lehet a válasz...

Eszembe jutott Kalifornia, Nevada és Texas meg Alaszka, ahol senki sem kérd?jelezheti meg ezen államok hovatarozását és a csillagos-sávós amerikai lobogó jogszer?ségét. Tekintet nélkül arra, hogy régen melyik más

országhoz tartoztak. Igaz, ezekben az államokban az USA-dollár a fizetőeszköz, és ezt a pénzt mindenütt nagyon szeretik! Arizona vagy Kalifornia spanyol ajkú lakói sem kívánnak Mexikóhoz tartozni, ahol a narancsszedésért tizedannyi bért kapnának.

Ahogy hajdani múzeumi kollégám, a történész Antall József mondta: „A nemzeti érdekek érvényesítésében mindig a történelmi tapasztalatokból és az ország földrajzi helyzetéből kell kiindulni.” A múlt veszteségei és sérelmei nem lehetnek a jelen elrontói és a jövő tönkretévői. Trianon előtt sokan úgy gondolták, a megcsönkített Magyarország életképtelen lesz. A történelem nem igazolta ezt a vélekedést. Az egymástól való több évtizedes elzártság családok százait szakította el egymástól. Az utazási tilalmak a szocializmusban nagyon megkeserítették az életet. A rendszer álságos, hazug voltát bizonyították, hogy még a szocialista Románia állampolgárai – magyarok – sem jöhettek szabadon hazánkba, hogy meglátogathassák rokonaikat. Emlékszem, amikor 1982-ben magyarul jól beszélő román vámosok a határon barátságosan mosolyogva elvették tőlem a Kutya újságot, mert az szerintük irredenta lap. Nem ok nélkül tették. A címlapon egy magyar vizsla volt.

A trianoni győztesek kreálta Csehszlovákia és Jugoszlávia megszűnt. Nem állta ki a történelem próbáját, akárcsak a megdönthetetlennek hitt Szovjetunió. A legyőzött, megalázott Magyarország viszont túlélte a vészterhes századot. A 2010-ben a nemzeti összetartozásról hozott törvény olyan válasz Trianonra, amely valamennyiünk számára orientációs pont maradhat.

A mai Európai Unióban nem a határkérdések jelentik a fő problémát. A szembenállás helyett az együttműködés lehet a jövő útja. Manapság útlevél nélkül utazhatunk Pozsonyba, a Magas-Tátrába, a Lengyelországhoz tartozó Nedec várába, Zágrábba, Kolozsvárra vagy Bécsbe. S remélem, ez a helyzet nem fog megváltozni.

Kubassek János

A szerző a Magyar Földrajzi Múzeum igazgatója

www.magyar nemzet.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lajkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következő címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lajk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

[Tweet](#)

Raffay Ernő ajánlásával
Kortörténeti dokumentumgyűjtemény,
készült jelképesen **1919** sorszámozott példányban

Hangoskönyv CD melléklettel

The image shows a book cover on the left with a historical illustration and a CD set on the right. The CD set includes a CD case and two discs. The CD case features a portrait of a man and the text 'ERŐS ÖRÖK' and 'Raffay Ernő'. The CD discs also have the text 'ERŐS ÖRÖK' and 'Raffay Ernő'. The background of the banner is red with a black fist icon on the left and a circular logo on the right that says 'MÓTAR MENEDZS KÖNYVÉSZET'.

Ajánló